

Αν και επισήμως διαψεύστηκε, είναι προφανές ότι στο τρίωρο δείπνο του Γ. Παπανδρέου με την Αγκ. Μέρκελ και τον Β. Σόιμπλε, την περασμένη Τρίτη, δεν συζητήθηκαν μόνο τα μέτρα λιτότητας στην Ελλάδα, αλλά και το «Σχέδιο Β» που βρίσκεται ήδη στο τραπέζι της Γερμανίδας καγκελαρίου. Ένα σχέδιο το οποίο θα οδηγήσει στην αναθεώρηση των συμφωνηθέντων την 21η Ιουλίου και τη λήψη πιο ριζικών μέτρων για τη διαχείριση του ελληνικού (και όχι μόνο)

χρέους. Ωστόσο, αν και η Μέρκελ έχει τη στήριξη των χωρών του πλούσιου Βορρά, δεν συμφωνούν όλοι με τις αλλαγές που σχεδιάζονται. Πρώτη και καλύτερη δε η Γαλλία, η οποία τρέμει -ανάμεσα στα άλλα- για την τύχη των τραπεζών της. Από αυτή την άποψη, η χθεσινή επίσκεψη του Έλληνα πρωθυπουργού στο Παρίσι και η συνάντησή του με το Ν. Σαρκοζί κάθε άλλο παρά τυπική ήταν, καθώς σε αυτή πιθανότατα συζητήθηκαν όλες οι λεπτομέρειες

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΑΡΗ ΣΑΒΒΙΔΗ
(hsav@pegasus.gr)

Αφού ξεπεράστηκαν οι «σκόπελοι» της Γερμανίας και της Φινλανδίας, η έγκριση της συμφωνίας της 21ης Ιουλίου από τα Κοινοβούλια και των 17 χωρών-μελών της Ευρωζώνης θεωρείται πλέον βέβαιη. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) θα διαθέτει πλέον πραγματικά διαθέσιμα κεφάλαια 440 δισ. ευρώ, τα οποία θα μπορεί να αξιοποιήσει για αγορές κρατικών ομολόγων στη δευτερογενή αγορά, ακόμα και προληπτικά.

Κι όμως, προτού καν αρχίσει να υλοποιείται το σχέδιο, φαντάζει ήδη ανεπαρκές. Η αιτία είναι απλή: η «δύναμη πυρόσβεσης» του ενισχυμένου EFSF παραμένει πολύ μικρή για να αντιμετωπίσει μία «πυρκαγιά» στην Ελλάδα, την Ιρλανδία και την Πορτογαλία, η οποία αφενός θα απειλήσει άμεσα τις τράπεζες που κατέχουν ομόλογα αυτών των κρατών και αφετέρου θα ανοίξει πολύ πιο μεγάλα μέτωπα, στην Ιταλία και την Ισπανία. Κι αυτό είναι κάτι που αγωνιωδώς επισημαίνουν οι ΗΠΑ και γνωρίζουν οι Ευρωπαίοι.

ΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ ΣΤΙΣ ΔΟΣΕΙΣ

Άλλωστε, τα όσα μεσολάβησαν από τον Ιούλιο μέχρι σήμερα δεν αφορούν μόνο στην επιδείνωση των ελληνικών δημοσιονομικών μεγεθών, αλλά και τη συνειδητοποίηση ότι η «συνταγή» του Μνημονίου είναι λανθασμένη. «Το πρώτο φάρμακο δεν δούλεψε και εμείς απλά διπλασιάζουμε τη δόση», σχολίαζε πρόσφατα το κορυφαίο στέλεχος των Γερμανών Χριστιανοδημοκρατών Βόλφγκανγκ Μπόσμπαχ. Βεβαίως, αν το πρόβλημα ήταν μόνο η Ελλάδα, τότε δεν θα υπήρχε πρόβλημα. Όμως, όλα δείχνουν ότι οι πολιτικές λιτότητας θα προκαλέσουν νέα ύφεση στα περισσότερα κράτη της Ευρωζώνης, επιτείνοντας τη δημοσιονομική κρίση, με αποτέλεσμα ο φαύλος κύκλος του χρέους να συνεχιστεί.

Σε συνδυασμό δε με το γεγονός ότι η

ΓΙΑΤΙ ΩΡΙΜΑΖΕΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ Β' ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ετοιμάζεται θεραπεία-σοκ, με κούρεμα και μόχλευση

Στη Σύνοδο Κορυφής του Οκτωβρίου πιθανότατα θα εγκριθεί η ενίσχυση των κεφαλαίων του EFSF διά της μόχλευσης. Κατόπιν θα έρθει η ώρα των... μεγάλων αποφάσεων για το ελληνικό χρέος

αύξηση των... πυρομαχικών παραμένει αρκετά δύσκολη υπόθεση σε πολιτικό επίπεδο (έστω κι αν τα Κοινοβούλια λένε το «ναι» στην ενίσχυση του EFSF), αναζητούνται ήδη εναλλακτικές λύσεις -με άλλα λόγια, κάποιος που θα επωμιστεί τα νέα βάρη. Σε αυτό το πλαίσιο, το γερμανικό υπουργείο Οικονομικών απευθύνθηκε, μεταξύ άλλων, στο συμβουλευτικό οίκο Roland Berger, ο οποίος πρότεινε το σχέδιο «ΕΥΡΗΚΑ». Αυτό προβλέπει να συγκεντρωθούν περιουσιακά στοιχεία του ελληνικού δημοσίου αξίας 125 δισ. ευρώ σε μία εταιρεία συμμετοχών, η οποία θα εξαγοραστεί από την Ε.Ε. και θα αναλάβει να υλοποιήσει το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων ως το 2025. Με τα κεφάλαια που θα προκύψουν, το ελληνικό δημόσιο θα αποπληρώσει τα χρέη του -ενδεχομένως

και να ωφεληθεί εφόσον καταγραφούν υπεραξίες.

Ακόμη, όμως, και στην περίπτωση που η λύση αυτή γίνει δεκτή για την Ελλάδα, το πρόβλημα είναι ευρύτερο. Αφήστε δε που κράτη πολύ πιο ισχυρά, όπως η Ισπανία και η Ιταλία, δύσκολα θα αποδέχονταν να εκχωρήσουν την περιουσία τους στις Βρυξέλλες. Έτσι, ο δεύτερος... επιλαχών για να επωμιστεί τα βάρη είναι οι ιδιώτες κάτοχοι ομολόγων, με πρώτες τις τράπεζες.

Την εβδομάδα που πέρασε, αρκετοί αξιωματούχοι διέκριναν ότι το ποσοστό του «κούρεματος» των ελληνικών ομολόγων θα μπορούσε να αυξηθεί από 21% σε 50%. Κάτι αντίστοιχο, βεβαίως, θα μπορούσε να συμβεί και στα ομόλογα άλλων κρατών της Ευρωπεριφέρειας. Εδώ, όμως, έγκειται και

«Βέτο»
ΑΠΟ Γαλλία
ΚΑΙ
ΕΚΤ

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΠΡΟΣΦΑΤΑ επίσημα στοιχεία, η έκθεση των γερμανικών τραπεζών στο ελληνικό δημόσιο χρέος έχει περιοριστεί συστηματικά και δραστικά τους τελευταίους μήνες, με αποτέλεσμα να κυμαίνεται περίπου στα 8 δισ. ευρώ - ποσό, δηλαδή, πολύ μικρό για το μέγεθος της οικονομίας της χώρας. Δεν ισχύει, όμως, τὸ ίδιο για τη Γαλλία. Εκεί, η έκθεση στα ελληνικά «τοξικά» ομόλογα είναι πολύ μεγαλύτερη - εκτιμάται ότι πλησιάζει τα 20 δισ. ευρώ - όπως, άλλωστε, και η εμπλοκή του χρηματοπιστωτικού συστήματος στον εδώ τραπεζικό κλάδο.

Η πρόσφατη υποβάθμιση των δύο εκ των τριών μεγαλύτερων γαλλικών τραπεζών από τη Moody's σήμαναν συναγερμό στο Παρίσι και έκαναν τους πάντες να συνειδητοποιήσουν ότι η

κατάσταση είναι πιο σοβαρή από ό,τι φαίνεται. Ήδη, παρά τις επίσημες διαψεύσεις, στην κυβέρνηση επεξεργάζονται σχέδια επείγουσας ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών που είναι πιο εκτεθειμένες - ενώ ταυτόχρονα, ο Νικόλα Σαρκοζί, ο υπουργός Οικονομίας, Φρανσουά Μπαρουάν και ο διοικητής της κεντρικής τράπεζας Κριστιάν Νουαγιέ δηλώνουν κατηγορηματικά αντίθετοι σε κάθε ενδεχόμενο επαναδιαπραγμάτευσης των συμφωνηθέντων την 21η Ιουλίου όσον αφορά στην Ελλάδα, που θα μπορούσε να προκαλέσει ακόμη μεγαλύτερες ζημιές στους γαλλικούς ομίλους.

Ο ισχυρότερος σύμμαχος της Γαλλίας αυτή την περίοδο είναι η -κατά παράδοση φιλογερμανική- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Το ένα μετά το άλλο, τα μέλη της διοίκησης της ΕΚΤ, συμπε-

ριλαμβανομένου του απερχόμενου προέδρου της Ζαν-Κλοντ Τρισέ, εξαπολύουν μύδρους εναντίον όσων απεργάζονται σενάρια «ελεγχόμενης χρεοκοπίας» της Ελλάδας. Το γιατί είναι προφανές: Η Φραγκφούρτη έχει αναλάβει όλο σχεδόν το βάρος της στήριξης των αδύναμων χωρών της Ευρωζώνης, με τη μαζική αγορά ομολόγων τους στη δευτερογενή αγορά, αλλά και τη σχεδόν απεριόριστη παροχή ρευστότητας στις τράπεζές τους. Αυτό σημαίνει, πρακτικά, ότι ενδεχόμενο «κούρεμα» του ελληνικού χρέους στα επίπεδα του 50% θα προκαλέσει σοβαρότατους κλυδωνισμούς στο θεματοφύλακα της νομισματικής σταθερότητας της Ευρωζώνης - και παράλληλα, θα υπονομεύσει ακόμη περισσότερο την πολυθρύλητη ανεξαρτησία του από την πολιτική.

των κρίσιμων χειρισμών που θα γίνουν τις επόμενες εβδομάδες. Χειρισμών που πιθανότατα θα επικυρωθούν στη Σύνοδο Κορυφής, σε δύο εβδομάδες και ενδέχεται να οδηγήσουν σε οριστική διευθέτηση του προβλήματος με το ελληνικό χρέος, μέσω ενός «βαθύτερου κουρέματος». Υστερα από αυτές τις εξελίξεις η ελληνική οικονομία θα πάψει να βρίσκεται στο επίκεντρο της παγκόσμιας κρίσης, το οποίο πιθανότατα θα μεταποτιστεί ελαφρώς δυτικότερα -στην Ιταλία. Όλα

αυτά, βέβαια, παραμένουν σενάρια, καθώς συνεχίζουν να υπάρχουν σημαντικές διαφωνίες ως προς τους χειρισμούς, μεταξύ Ευρωπαίων και Αμερικάνων, ανάμεσα στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες αλλά και στο εσωτερικό των ισχυρότερων κυβερνήσεων. Στο Βερολίνο, για παράδειγμα, ίσως το επόμενο διάστημα η Αγκ. Μέρκελ αναγκαστεί να εγκαταλείψει τους σημερινούς κυβερνητικούς εταίρους της και να βρεθεί στην... ανάγκη Πρασίνων και Σοσιαλδημοκρατών.

ΕΠΙΣΠΕΥΔΟΝΤΑΙ ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ Β'

Νέα έκτακτη συνάντηση Σαρκοζί - Μέρκελ για την Ελλάδα

η βασική αδυναμία της συγκεκριμένης εκδοχής: θα προκαλούσε τη φυγή των επενδυτών από τα ομόλογα των πιο αδύναμων κρατών, ενώ οι ζημίες που θα κατέγραφαν οι τράπεζες θα δημιουργούσαν άμεσα ανάγκη για ακόμα περισσότερα κεφάλαια προκειμένου να στηριχθούν.

Πρακτικά, λοιπόν, το βαθύτερο «κούρεμα» των ελληνικών ομολόγων ισοδυναμεί με μια «θεραπεία-σοκ». Εάν αποδώσει, τότε μπορεί να σπάσει ο φαύλος κύκλος του χρέους, με γενναίες διαγραφές (όχι μόνο στην Ελλάδα). Εάν αποτύχει, τότε ο ασθενής (η Ευρωζώνη) θα πεθάνει. Για να συμβεί το πρώτο, είναι απολύτως αναγκαίο να υπάρχουν στα ταμεία επαρκή χρήματα.

Με δεδομένο, όμως, ότι η Γερμανία και οι άλλοι ισχυροί δεν έχουν καμιά διάθεση να βάλουν πιο βαθιά το χέρι στην τσέπη τους, η λύση είναι μία και έχει κατατεθεί στο τραπέζι από τον ισχυρότερο «παίκτη» της παγκόσμιας οικονομίας, τις ΗΠΑ: τα απαιτούμενα κεφάλαια να δημιουργηθούν από... τον αέρα μέσω της περίφημης μόχλευσης (leverage).

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ LEVERAGE

Ιδού πως λειτουργεί το σχέδιο που συζητείται ήδη διεξοδικά: Χρησιμοποιώντας τα ομόλογα κορυφαίας αξιολόγησης «AAA», που θα λάβει το EFSF ως εγγύηση από τις κυβερνήσεις, θα δανειστεί κεφάλαια με τα οποία θα αγοράσει ομόλογα κρατών της περιφέρειας (ελληνικά, ιταλικά κ.λπ.). Στη συνέχεια, θα τα χρησιμοποιήσει ως εγγύηση για να δανειστεί περαιτέρω κεφάλαια. Με την πρακτική αυτή εκτιμάται ότι τα 440 δις. ευρώ μπορούν να «αβγατίσουν» σύντομα σε τουλάχιστον ένα τρισ. ευρώ.

Το πρόβλημα, όμως, είναι ότι τα ομόλογα που θα αγοράσει το EFSF δεν θα έχουν αξιολόγηση «AAA» και άρα το κόστος δανεισμού θα αυξηθεί. Υπάρχει, βέβαια, εναλλακτική λύση: ο δανεισμός από την ΕΚΤ. Λειτουργώντας ως τράπεζα, το EFSF θα μπορούσε να δανείζεται απεριόριστη ρευστότητα με επιτόκιο 1,5% και εκέγγυο ισπανικά ή ιταλικά ομόλογα.

Με τον τρόπο αυτό, βέβαια, η ΕΚΤ αντί να απαλλάγει από τις αγορές ομολόγων, θα βρεθεί ακόμα περισσότερο μπλεγμένη με την κρίση χρέους. Έτσι, όμως, η κεντρική τράπεζα θα είναι σε θέση να ελέγχει την ροή των κεφαλαίων προς τα κράτη της περιφέρειας, επιβάλλοντας την προώθηση νεοφιλελεύθερων μεταρρυθμίσεων και επιβολή πολιτικών λιτότητας.

Αυτά άλλωστε απαιτούσαν στο τελεσίγραφο που απέστειλαν στο Σίλβιο Μπερλουσκόνι, ο νυν και ο επόμενος πρόεδρος της ΕΚΤ (Τρισέ και Ντράγκι), προκειμένου να αρχίσουν τις αγορές ιταλικών ομολόγων. Στη Σύνοδο Κορυφής του Οκτωβρίου πιθανότατα θα εγκριθεί η ενίσχυση των κεφαλαίων του EFSF διά της μόχλευσης. Κατόπιν θα έρθει η ώρα των... μεγάλων αποφάσεων για το ελληνικό χρέος και στη συνέχεια το επίκεντρο της κρίσης θα μετατοπιστεί δυτικά: Στην Ιταλία, όπου ο Σίλβιο Μπερλουσκόνι ίσως παραμείνει πρωθυπουργός, αλλά ο Μάριο Ντράγκι θα είναι σίγουρα ο de facto Καίσαρας.

Όπως διεμήνυσε ο Γάλλος πρόεδρος Ν. Σαρκοζί μία αποτυχία της Ελλάδας θα ήταν αποτυχία για όλη την Ευρώπη, κάνοντας, μάλιστα, παραλληλισμό με την κατάρρευση της Lehman Brothers, ενώ προειδοποίησε πως

δεν είναι δυνατόν να εγκαταλειφθεί η Ελλάδα τόσο για ηθικούς όσο όμως και για οικονομικούς λόγους. Ο Γ. Παπανδρέου διαβεβαίωσε για την αποφασιστικότητα της ελληνικής κυβέρνησης να τηρήσει τις δεσμεύσεις της.

Αποταμιευτικός
Λογαριασμός
«Μπορώ»

Αποταμίεύσέ τα

1 ευρώ και 50 λεπτά μπορεί να μην κάνουν διαφορά στην καθημερινότητά σου, κάνουν όμως στην αποταμίευσή σου!

Με τον Αποταμιευτικό Λογαριασμό «Μπορώ», μπορείς και εσύ να αποταμιεύεις. Αποταμίευσε από 20 έως 500 ευρώ το μήνα, εύκολα, μέσω πάγιας εντολής, και επιβράβευσε τον εαυτό σου με επιτόκιο **4%.***
Στην αποταμίευση, ξεκίνα μ' αυτά που μπορείς. Ξεκίνα με Τράπεζα Πειραιώς.

*Το επιτόκιο 4% είναι μικτό ετησιοποιημένο και ισχύει εφόσον δεν παραλειφθεί καμία καταβολή και δεν πραγματοποιηθούν περισσότερες από μία αναλήψεις ετησίως. Σε αντίθετη περίπτωση, ισχύει επιτόκιο 1%.

18218 www.piraeusbank.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Η Τράπεζα με τη δική σου έννοια

ΑΓΟΡΕΣ

ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟ ΠΑΡΤΙ

Η κρίση χρέους ισοδυναμεί με... πάρτι για τα επενδυτικά fund. Στις αρχές του 2010, το «παιχνίδι» ξεκίνησε με τα ελληνικά CDS. Μερικούς μήνες αργότερα, ήρθε η σειρά της Ιρλανδίας και της Πορτογαλίας. Φέτος το καλοκαίρι μπήκαν στο στόχαστρο τα ισπανικά και ιταλικά ομόλογα. Όμως, η ευρηματικότητα των fund είναι ανεξάντλητη! Σήμερα, η τιμή των δεκαετών ελληνικών ομολόγων έχει υποχωρήσει σε βαθμό που ένας τίτλος ο οποίος στην έκδοσή του άξιζε 1 ευρώ σήμερα να αποτιμάται 40 σεντς. Βάσει της συμφωνίας της 21ης Ιουλίου, όποιος συμμετάσχει στο πρόγραμμα PSI αποδέχεται ανταλλαγή των ομολόγων που κατέχει στα 79 σεντς. Έτσι, όσοι αγοράζουν σήμερα τίτλους, μπορούν θεωρητικά να υπερδιπλασιάσουν τα κεφάλαιά τους. Δεν είναι τυχαίο, λοιπόν, ότι περίπου το ένα τρίτο των ιδιωτών απόκτησαν τα ελληνικά ομόλογα που κατέχουν μετά τον Ιούλιο! Το «στοίχημά» τους κρίνεται στην εφαρμογή της συμφωνίας -διότι αν αποφασιστεί μεγαλύτερο «κούρεμα», ίσως βρεθούν χαμένοι. Ακόμη και σε εκείνη την περίπτωση, πάντως, που θα συνοδεύεται από εκτεταμένη «μόχλευση», τα fund θα... επιβιώσουν!

Επισπεύδονται οι διαβουλεύσεις σε επίπεδο κορυφής για την επίλυση της ελληνικής κρίσης χρέους: Νέα συνάντηση κορυφής για την Ελλάδα μεταξύ της Αγκ. Μέρκελ και του Ν. Σαρκοζί αναμένεται τις αμέσως επόμενες μέρες, όπως ανακοίνωσε χθες ο Γάλλος πρόεδρος λίγο μετά τη συνάντηση που είχε στο Παρίσι με τον Έλληνα πρωθυπουργό. Όπως δε διεμήνυσε μία αποτυχία της Ελλάδας θα ήταν αποτυχία για όλη την Ευρώπη, κάνοντας, μάλιστα, παραλληλισμό με την κατάρρευση της Lehman Brothers, ενώ προειδοποίησε πως δεν είναι δυνατόν να εγκαταλειφθεί η Ελλάδα τόσο για ηθικούς όσο όμως και για οικονομικούς λόγους.

ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ Β'

Οι εξελίξεις γύρω από την αντιμετώπιση της κρίσης χρέους στην Ευρωζώνη, με επίκεντρο την Ελλάδα, επιταχύνονται, με όλα τα ενδεχόμενα ανοικτά μέσα στις επόμενες εβδομάδες για την ενεργοποίηση ενός «plan B» για την Ελλάδα. Πρέπει να επισημανθεί ότι στις 18 Οκτωβρίου αναμένεται έκτακτη Σύνοδος Κορυφής για τη διακυβέρνηση της Ευρωζώνης, η οποία αναμένεται να πραγματοποιηθεί μετά τη σύνοδο των αρχηγών κρατών-μελών των «27» της Ε.Ε. που έχει προγραμματιστεί για τις 17 Οκτωβρίου.

«Θα τηρήσουμε απολύτως τις δεσμεύσεις που έχουμε αναλάβει και θα κάνουμε όλες τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις με οποιοδήποτε τίμημα και κόστος», δήλωσε αμέσως μετά τη συνάντηση

ο Γ. Παπανδρέου, ο οποίος έκανε λόγο για μια «πολύ καλή συζήτηση» με το Γάλλο πρόεδρο. Κυβερνητικά στελέχη επισήμαιναν, μάλιστα, με ικανοποίηση ότι ο Γάλλος πρόεδρος επισήμανε με ευθύ και ξεκάθαρο τρόπο ότι αποτυχία της Ελλάδας θα ήταν αποτυχία της Ευρώπης. Ο Ν. Σαρκοζί, ζητώντας την πλήρη υλοποίηση των δεσμεύσεων από το Γ. Παπανδρέου και τονίζοντας την ηθική και οικονομική υποχρέωση της Ευρώπης να στηρίξει την Ελλάδα αναγνώρισε πως «ο ελληνικός λαός έχει υποφέρει πολύ», επισήμανε, όμως, πως «για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, πολλών ετών, έχουν καθυστερήσει οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις». Όπως σημείωσε, ο κ. Παπανδρέου τον διαβεβαίωσε για την απόλυτη αποφασιστικότητα της κυβέρνησης να προχωρήσει σε αυτές τις μεταρρυθμίσεις, ενώ έκανε γνωστό πως εμπειρογνώμονες από την Ευρώπη θα έρθουν στην Ελλάδα για να παρακολουθήσουν την εφαρμογή των δεσμεύσεων της χώρας μας.

«Τονίζω την αποφασιστικότητα της Ελλάδας να τηρήσουμε απολύτως τις δεσμεύσεις μας και κάνουμε όλες τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις με οποιοδήποτε τίμημα και κόστος γιατί θέλουμε εμείς οι ίδιοι να αλλάξουμε τη χώρα, είμαστε απολύτως αποφασισμένοι», υπογράμμισε ο πρωθυπουργός. Κάλεσε δε το Γάλλο πρόεδρο να στείλει ομάδα Γάλλων εμπειρογνομόνων στην Ελλάδα ώστε να δουν, ιδίως όμμασιν, τις αλλαγές που επιτελούνται στη χώρα.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΡΛΑΠΑΝΟΥ - ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΑΛΑΝΟΥ

Ολα τα πιθανά σενάρια για την Ελλάδα

Θα πετύχει η Ελλάδα τους στόχους της τρόικας;

ΝΑΙ

ή

ΟΧΙ

Η ύφεση βαθιάνει: Η Ελλάδα πρέπει να περιορίσει τις δανειακές της ανάγκες με βάση τους στόχους που θέτει η τρόικα. Όμως, η λιτότητα βαθιάνει την ύφεση, η οποία από κοινού με τη μαζική φοροδιαφυγή και τη λευκή απεργία των εφοριακών έχουν κάνει την Αθήνα να χάσει τους στόχους της ήδη δύο φορές.

Θα αποτύχει εκ νέου στους στόχους της η Ελλάδα;

ΟΧΙ

ΝΑΙ

Η Ελλάδα αντιμετωπίζει έλλειμμα χρηματοδότησης. Παρά τις περικοπές, η Ελλάδα χρειάζεται περισσότερα χρήματα. Η τρόικα μπορεί να της δανείσει ή να την αφήσει να κάνει επιπλέον περικοπές.

Η τρόικα θα...

απαιτήσει περαιτέρω περικοπές;
ή θα εκταμιεύσει το δάνειο προς την Ελλάδα;

Η λιτότητα πετυχαίνει: Υστερα από χρόνια οδυνηρών περικοπών η Ελλάδα καταφέρνει να δανειζεται για να χρηματοδοτεί δημόσιες δαπάνες. Ωστόσο, η Ελλάδα εξακολουθεί να έχει ένα τεράστιο χρέος.

Η Ελλάδα επαναδιαπραγματεύεται το χρέος της;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΠΥΡΡΕΙΟΣ ΝΙΚΗ

Η Ελλάδα εξαναγκάζει τους πιστωτές της να διαγράψουν το μεγαλύτερο μέρος του χρέους της, με πολύ πιθανή συνέπεια τη χρεοκοπία των τραπεζών της (ως οι μεγαλύτεροι δανειστές της), γεγονός που οδηγεί στην κρατικοποίηση τους. Η ανάπτυξη παραμένει χαμηλή για αρκετά χρόνια, λόγω της έλλειψης ανταγωνιστικότητας της οικονομίας εντός του ευρώ.

ΥΦΕΣΗ

Η Ελλάδα ενδέχεται να αντιμετωπίσει πολλά χρόνια ύφεσης/χαμηλής ανάπτυξης καθώς έχει μεγάλο έλλειμμα ανταγωνιστικότητας εντός του ευρώ. Επιπλέον, η κυβέρνηση πιθανότατα χρειάζεται να εφαρμόσει ολόένα και πιο αντιαναπτυξιακή λιτότητα για να καλύψει το κόστος αποπληρωμής των χρεών.

ΗΘΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Η Ελλάδα επιβάλλεται στους πιστωτές της, επιβραδύνοντας την εφαρμογή του Μνημονίου και κερδίζοντας κύρος στη συνείδηση του λαού της. Ωστόσο, το παράδειγμα της το μιμούνται η Ιταλία κι άλλες χώρες της Ευρωπεριφέρειας με πρόβλημα χρέους. Η Γερμανία, που πλέον παίζει το ρόλο του σωτήρα όλης της Ευρωζώνης, βλέπει το κόστος δανεισμού της να αυξάνεται και εξετάζει σοβαρά να εγκαταλείψει το ευρώ.

Αδιέξοδος: Η Ελλάδα απέτυχε στους δημοσιονομικούς της στόχους και η τρόικα απειλεί να αναστείλει το δανεισμό της. Χωρίς τα χρήματα αυτά η Ελλάδα αντιμετωπίζει κρίση ρευστότητας.

Η τρόικα εκταμιεύει τα χρήματα;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Κρίση ρευστότητας στην Ελλάδα:

Δίχως χρήματα η κυβέρνηση καλείται να επιλέξει τι απ' όλα δεν θα πληρώσει.

Η Ελλάδα κάνει στάση πληρωμών;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Τραπεζική κρίση:

Η στάση πληρωμών οδηγεί σε χρεοκοπία τις ελληνικές τράπεζες και απειλεί με πανευρωπαϊκή τραπεζική κρίση.

Η τρόικα διασώζει την Ελλάδα;

ΝΑΙ

ή

ΟΧΙ

Σοβαρή κρίση ρευστότητας:

Η κυβέρνηση αδυνατεί να κάνει βασικές πληρωμές, όπως μισθούς και συντάξεις ρισκάροντας μεγάλη κοινωνική αναταραχή.

Οικονομική κατάρρευση:

Εντείνονται οι φήμες περί εξόδου της Ελλάδας από το ευρώ με συνέπεια μαζικές κερδοσκοπικές επιθέσεις στις ελληνικές τράπεζες και ευρύ κύμα αναλήψεων τραπεζικών καταθέσεων.

Η Ελλάδα εγκαταλείπει το ευρώ;

ΟΧΙ

ΝΑΙ

Οι ελληνικές τράπεζες καταρρέουν. Ακόμα και μετά τη στάση στις πληρωμές του χρέους η κυβέρνηση αδυνατεί να πληρώσει μισθούς, συντάξεις και λοιπές οφειλές.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΤΑΡΑΧΗ

Η ελληνική οικονομία βρίσκεται ενώπιον ολικής κατάρρευσης, με τις τράπεζες να είναι κλειστές και την κυβέρνηση ανίκανη να πληρώσει για βασικές δημόσιες υπηρεσίες. Αυτό πιθανότατα πυροδοτεί μαζικές κοινωνικές αντιδράσεις και η κυβέρνηση καταρρέει. Η Ελλάδα έχει ήδη βιώσει μαζικές διαδηλώσεις και καταλήψεις δημοσίων κτιρίων. Εκθεση της CIA προειδοποιεί για πιθανό πραξικόπημα.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΡΙΣΗ

Η επιστροφή στη δραχμή οδηγεί σε οικονομικό και νομικό χάος. Ιταλία και Ισπανία αδυνατούν να δανειστούν και οι τράπεζές τους δέχονται κερδοσκοπικές επιθέσεις εν μέσω φημών για έξοδό τους από το ευρώ. Πιθανή κατάρρευση πολλών ευρωπαϊκών τραπεζών πυροδοτεί παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση. Στην Ελλάδα η δραχμή υποτιμάται κατά τουλάχιστον 120%, δίνοντας ώθηση στην οικονομία της αλλά πυροδοτεί υψηλότατο πληθωρισμό.

Ο «ΧΑΡΤΗΣ» ΤΩΝ ΠΙΘΑΝΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ολα τα σενάρια στο τραπέζι
για το «Ελληνικόν Ζήτημα»ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ Ι. ΜΑΥΡΟΥ
gmavros@pegasus.gr

«Ποια είναι η μοίρα που περιμένει την Ελλάδα;»

Τα σενάρια είναι πολλά, αλλά κανένα από αυτά δεν είναι ευχάριστο. Στην καλύτερη περίπτωση, στο ιδανικό δηλαδή σενάριο, όπου η χώρα πετυχαίνει -μετά βασάνων και κόπων- τους στόχους που έχει συμφωνήσει με την τρόικα και συνεχίζεται ομαλά η χρηματοδότησή της μέσω των δανείων, το αποτέλεσμα δεν είναι η επίτευξη μιας προ της κρίσης ευημερίας.

Η χώρα θα εξακολουθεί να βαρύνεται από το υπέρτοκο χρέος της που με

Οποια και αν είναι η εξέλιξη της η προ της κρίσης ευημερία για την ελληνική κοινωνία αποτελεί παρελθόν. Ο δρόμος της ανάκαμψης για την ελληνική οικονομία αποδεικνύεται μακρύς ανεξαρτήτως σεναρίου

βάση τα όσα την περιβόητη συμφωνία της 21ης Ιουλίου για την αναδιάρθρωσή του, θα φτάσει σε λίγα μόλις χρόνια το 200% του ΑΕΠ!

Ακόμα, όμως, κι αν η Ελλάδα επιτύχει την επαναδιαπραγμάτευση και διαγραφή του, η χώρα θα χρειαστεί πολλά χρόνια ύφεσης ή -στην καλύτερη- οικονομικής στασιμότητας και λιτότητας για να αποπληρωριστεί αρκετά, ώστε να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητά της εντός του ευρώ. Ο δρόμος θα είναι μακρύς...

Ενα λιγότερο πιθανό σενάριο, θέλει την Ελλάδα να εκβιάζει τελικά τους Ευρωπαίους και να πετυχαίνει την ομαλή χρηματοδότησή της διασφαλίζοντας παράλληλα να προωθήσει τις

μεταρρυθμίσεις του Μνημονίου στο «δικό της» χρόνο. Αυτό είναι πολύ δύσκολο να γίνει, καθώς οι Γερμανοί δεν θα ήθελαν με τίποτα να μείνουν σε μια Ευρωζώνη, όπου θα πληρώνουν για να διατηρούν τεχνητά εν ζωή όχι τόσο την Ελλάδα, όσο μεγάλες οικονομίες, όπως η Ιταλία και η Ισπανία, που θα εκβίαζαν κι εκείνες με τη σειρά τους την αναβολή προώθησης «οικονομικών μεταρρυθμίσεων». Αντίθετα, πιο πιθανό θα ήταν το χειρότερο σενάριο. Εκείνο που θέλει τον εκβιασμό της Ελλάδας να πέφτει στο κενό και τη χώρα ακούσια ή εκούσια να αποτυγχάνει στους στόχους της, να χρεοκοπεί και να βρίσκεται με το ένα πόδι (ή και τα δύο) εκτός του ευρώ. Ο δρόμος θα είναι μακρύς...

ΤΟΥ **ΓΙΩΡΓΟΥ Ι. ΜΑΥΡΟΥ**
gmavros@pegasus.gr

Η κρίση μπαίνει σε μια κρίσιμη καμπή και η αγωνία ανεβαίνει στο κατακόρυφο,

καθώς όλα τα σενάρια για τη χώρα αλλά και για την Ευρώπη συνολικά -από το ευνοϊκότερο μέχρι το πιο απαισιόδοξο- είναι ανοικτά. Η «ΗτΣ» επιχειρεί να φωτίσει ορισμένες πλευρές από τα πι-

θανά αυτά ενδεχόμενα που μπορεί να επιφυλάσσει το μέλλον μέσα από τις προβλέψεις ορισμένων εκ των πλέον αναγνωρίσιμων «γκουρού» της παγκόσμιας οικονομίας.

Απόψεις

ΕΝΤ ΓΙΑΡΝΤΕΝΙ

Γαλλογερμανική μάχη πάνω στο ελληνικό «πτώμα»

Τον «καβγά» Γάλλων και Γερμανών για το «πύλωμα» επιχειρεί να εξηγήσει ο διάσημος Αμερικανός οικονομολόγος. Όπως επισημαίνει, «οι Γερμανοί αξιωματούχοι έχουν «τύψεις» για την υπογραφή που έβαλαν την 21η Ιουλίου και θεωρούν ότι εξαναγκάστηκαν σε μια συμφωνία που αποδεικνύεται υπερβολικά επωφελής για τις τράπεζες. Πιθανότατα, εννοούν τις γαλλικές τράπεζες. Οι Γερμανοί προωθούν την ιδέα ενός «κουρέματος» 50% στα ομόλογα του ελληνικού δημοσίου ως αντάλλαγμα για να δεχθούν την ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (EFSF), όπως είχε ζητήσει από τους Ευρωπαίους να κάνουν ο Αμερικανός υπουργός Οικονομικών, Τίμοθι Γκάιτνερ. Οι Γάλλοι αντιτίθενται σε ένα τόσο μεγάλο «κούρεμα» διότι οι τράπεζές τους έχουν ιδιαιτέρως μεγάλο χαρτοφυλάκιο ελληνικού χρέους. Το ίδιο και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η οποία αντιτίθεται στο νέο αυτό επεισόδιο των ατελείωτων μέτρων διάσωσης.

ΡΑΣΕΛ ΝΕΪΠΙΕΡ

Οι ευρωπαϊκές τράπεζες θα κρατικοποιηθούν

Ο «γκουρού» της CLSA, μιας εκ των μεγαλύτερων χρηματοπιστωτικών εταιρειών στην ευρύτερη περιοχή της Ασίας, υποστηρίζει ότι η παγκόσμια οικονομία έχει μπροστά της 10 - 15 έτη πόνου και δακρύων, με μοναδική εξαίρεση την Ασία. Ειδικότερα για την Ευρώπη, λέει, τα προβλήματά της δεν έχουν να κάνουν απλώς με την πτώχευση κάποιων οικονομιών, όπως η Ελλάδα. Η Γηραιά Ήπειρος βρίσκεται σε έναν δρόμο που οδηγεί στη χρεοκοπία και εν τέλει στην κρατικοποίηση των τραπεζών της. Οι ΗΠΑ, από την άλλη, βρίσκονται ήδη σε μία ύφεση, η οποία -όπως υποστηρίζει- άρχισε τον Ιούνιο και θα είναι μακρά.

ΜΑΪΚΛ ΧΑΡΤ (ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ Ν. ΡΟΥΜΠΙΝΙ)

Η... δραχμή θα υποτιμηθεί τουλάχιστον κατά 120%

Ο αναλυτής της Roubini Global Economics, της δεξαμενής σκέψης που διευθύνει ο διάσημος οικονομολόγος, Νουριέλ Ρουμπίνι, εκπόνησε ειδική μελέτη γύρω από το πιθανό εύρος υποτίμησης της δραχμής, στην περίπτωση που η Ελλάδα εγκατέλειπε το ευρώ. Στην ανάλυσή του, υποστηρίζει ότι η Ελλάδα θα μπορούσε να εξαλείψει το σημερινό έλλειμμα 8% στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της με μια υποτίμηση της τάξης του 50%. Ωστόσο, προσθέτει, οι αγορές πιθανότατα δεν θα συγχωρήσουν την αναξιπιστία με την οποία η Ελλάδα διαχειρίζεται μέχρι στιγμής την κρίση και η υποτίμηση της δραχμής θα είναι μεγαλύτερη. Ο ίδιος θεωρεί πιο ρεαλιστική μία υποτίμηση της τάξης του 120%, σε πραγματικούς όρους, αν και το ποσοστό αυτό μπορεί να ανέβει περισσότερο αν ο -αναμενόμενο- πληθωρισμός ξεφύγει από τον έλεγχο.

ΤΖΕΪΜΣ ΡΟΤΖΕΡΣ

Καλύτερα πτώχευση τώρα, παρά χάος την επόμενη ημέρα

Πτώχευση ή χάος είναι το δίλημμα όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά για ολόκληρη την Ευρώπη, σύμφωνα με το δισεκατομμυριούχο μεγαλο-επενδυτή. Οι Ευρωπαίοι, λέει, έχουν ένα σωρό ελληνικά, ιρλανδικά και λοιπά «τοξικά» κρατικά ομόλογα και δεν ξέρουν τι να τα κάνουν. Ο ίδιος εκτιμά ότι υπάρχει μόνο μία λύση. «Να μαζευτούν οι ηγέτες τους σε ένα δωμάτιο και να πουν: Εντάξει, θα πρέπει να διαγράψουμε χρέη. Θα πρέπει να υποστούμε μεγάλες ζημιές. Εσύ, Χ-τράπεζα θα υποφέρεις. Θα βάλουμε ένα φράκτι γύρω από σας και θα σας στηρίξουμε για να κρατήσετε το σύστημα ζωντανό, ώστε ο κόσμος να μπορεί να παίρνει χρήματα από τις τράπεζες και να πληρώνει τις επιταγές του». Αν δεν γίνει αυτό τώρα, τονίζει, η αγορά θα αναγκάσει τους Ευρωπαίους να το κάνουν σε ένα δύο χρόνια από τώρα. Τότε, όμως, θα μιλάμε για ανεξέλεγκτο χάος. Τώρα, θα μιλούσαμε απλώς για ελεγχόμενες πτωχεύσεις.

ΜΑΡΤΙΝ ΦΕΛΝΤΣΤΑΪΝ

Οι αγορές δείχνουν πτώχευση και σύντομα

Η ελληνική κυβέρνηση πρέπει να ξεφύγει γρήγορα από τη δυσμενέστατη θέση της, υποστηρίζει ο καθηγητής Οικονομικών στο περιβόητο Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ και εξηγεί: Το χρέος της Ελλάδας είναι μη βιώσιμο (στα επίπεδα του 150%), η οικονομία της καταρρέει, έχει χρόνιο έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και οι τράπεζές της αιμορραγούν σε καταθέσεις. Η μόνη διέξοδος για την Ελλάδα, λέει, είναι η στάση πληρωμών. Όταν το κάνει, θα πρέπει να διαγραφεί τουλάχιστον το 50% της αξίας του χρέους της. Αντ' αυτού, όμως, τονίζει, οι Ευρωπαίοι επλέγουν να αναβάλουν το αναπόφευκτο κρατώντας την Ελλάδα εν ζωή. Γιατί; Για να δώσουν χρόνο αφενός στις δικές τους τράπεζες να προετοιμαστούν για το σοκ μιας ελληνικής πτώχευσης και αφετέρου σε χώρες όπως η Ιταλία και η Ισπανία να πείσουν τις αγορές ότι δεν θα έχουν την ίδια μοίρα. Ωστόσο, οι Ευρωπαίοι ενδέχεται να μην έχουν το χρόνο που ζητούν. Τα επιτόκια δανεισμού της Ελλάδας δείχνουν ότι η αγορά αναμένει τη χρεοκοπία της σύντομα. «Οι πολιτικοί της Ευρωζώνης θα μάθουν με σκληρό τρόπο ότι η εξαπάτηση των αγορών είναι μία επικίνδυνη πολιτική».

ΜΑΡΚ ΦΑΜΠΕΡ

Η «βόμβα» του ασφαλιστικού περιμένει στη γωνία

Ο διάσημος για την απαισιόδοξη σκέψη του «γκουρού» των αγορών εκτιμά ότι η όποια εκτόνωση της σημερινής κρίσης είτε ομαλά, όπως ελπίζουν οι κυβερνήσεις εκατέρωθεν του Ατλαντικού, είτε ανώμαλα, όπως πιστεύει ο ίδιος, δεν πρόκειται να λύσει το πιο μεγάλο πρόβλημα που έχουν να αντιμετωπίσουν οι κοινωνίες: Την χρηματοδότηση των τεράστιων προγραμμάτων συνταξιοδότησης και κοινωνικής ασφάλισης σε Ευρώπη και ΗΠΑ. Πρόκειται, λέει, για ένα εφιαλτικό πρόβλημα που θα ενταθεί τα επόμενα χρόνια, καθώς η γενιά της μεγάλης πληθυσμιακής έκρηξης, μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, οδεύει προς τη συνταξιοδότηση. Η μόνη λύση που βλέπει σ' αυτό το πρόβλημα (αλλά και σε πολλά άλλα παρεμπιπτόντως) είναι να βρεθεί ένας ηγέτης πρόθυμος να διαπράξει «πολιτική αυτοκτονία» και να ανακαλέσει υποσχέσεις που έγιναν σε μια ολόκληρη γενιά.

Εξι «γκουρού» μιλούν για την κρίση

«ΤΕΛΟΣ ΕΠΟΧΗΣ» ΣΕ ΕΛΙΓΜΟΥΣ ΚΑΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ

Σε δοκιμασία η κυβέρνηση με το «όλα ή τίποτα» της τρόικας

► Η επανέναρχη των συνομιλιών με την τρόικα έγινε σε εντελώς διαφορετικό κλίμα από την τελευταία φορά. Ήταν «ψυχρός πόλεμος»...

ΤΟΥ ΕΥΤΥΧΗ ΠΑΛΗΚΑΡΗ

«Η συμφωνία του Ιουλίου και μόνον αυτή καθορίζει το πλαίσιο μέσα στο οποίο κινούμαστε» έλεγε το μεσημέρι της Πέμπτης ο Γιώργος Παπανδρέου στο Υπουργικό Συμβούλιο, οριοθετώντας για πολλοστή φορά μετά τη ΔΕΘ, το πλαίσιο πολιτικών πρωτοβουλιών της κυβέρνησης. «Take it or leave it» ήταν το τηλεσίγραφο των εταίρων μας λίγα 24ωρα πριν, τόσο προς τον πρωθυπουργό όσο και προς τον υπουργό Οικονομικών Ευάγγ. Βενιζέλο, οριοθετώντας με τη σειρά τους το «τέλος εποχής» σε ελιγμούς και περαιτέρω διαβουλεύσεις. Και τώρα το δόγμα «όλα ή τίποτα» θέτει σε δοκιμασία την πολιτική βούληση της κυβέρνησης- αλλά και τη νηφαλιότητα της σε ό,τι αφορά τη λήψη πρωτοβουλιών, τις αντοχές της Κοινοβουλευτικής Ομάδας αλλά και το βαθμό κοινωνικής αναταραχής που προκαλούν μέτρα και αλλοπρόσאלες αποφάσεις...

ΑΦΟΡΗΤΕΣ ΠΙΕΣΕΙΣ

Οι πιέσεις της διεθνούς κοινότητας προς την ελληνική κυβέρνηση για τη χορήγηση της έκτης δόσης ήταν χωρίς προηγούμενο. Η επανέναρχη των συνομιλιών με την τρόικα έγινε σε εντελώς διαφορετικό κλίμα από την τελευταία φορά που είχαν διακοπεί οι συνομιλίες. Ήταν «ψυχρός πόλεμος»... Δεν είναι τυχαίο ότι η Α. Μέρκελ στη συνέντευξή της στη δημόσια τηλεόραση μετέφερε την απογοήτευσή της για τον τρόπο διακοπής των συνομιλιών. Οι επιπτώσεις φάνηκαν και στο ταξίδι του Ευαγγ. Βενιζέλου στην Ουάσινγκτον στην έδρα του ΔΝΤ. Μπορεί να ήταν η κ. Λαγκάρντ που ζήτησε γραπτές εγγυήσεις από τον υπουργό για την τήρηση των συμφωνηθέντων, αλλά λέγεται πως ήταν ο εκπρόσωπος της «τρόικας» Πόουλ Τόμσεν ο εγκέφαλος των γραπτών εγγυήσεων. Η τελική μάλιστα έκβαση των διαβουλεύσεων ήταν να υπάρξει και επιστολή δέσμευσης από τον ίδιο τον πρωθυπουργό. Να υπάρξει δηλαδή και πρωθυπουργική υπογραφή στην εφαρμογή των μέτρων, κάτι εξαιρετικά ασυνήθιστο και σίγουρα μια ακόμη απόδειξη της κρίσης εμπιστοσύνης στις σχέσεις της κυβέρνησης με την τρόικα.

Υπήρξαν όμως και άλλα «υπόγεια», πλην όμως, σαφή μηνύματα από τις Βρυξέλλες αυτή τη φορά σε ό,τι αφορά τις πολιτικές εξελίξεις στη χώρα. Ξεχωρίζει ένα από αυτά:

η εφαρμογή της συμφωνίας της 21ης Ιουλίου δεν συμβαδίζει στο σχεδιασμό της τρόικας με το ενδεχόμενο εκλογικού αιφνιδιασμού. «Αν κάνετε εκλογές, τότε διαχειριστείτε τα του οίκου σας με δικά σας μέσα» ήταν η σαφής προειδοποίηση εκ Βρυξελλών. Ούτε η επίκληση του επικειμήματος για την έλλειψη συναίνεσης από πλευράς Ν.Δ. στάθηκε ικανό να αναίρεσει την ακλόνητη άποψη των εταίρων μας για τήρηση των συμφωνημένων. Η κυβέρνηση βαδίζει σε μονόδρομο και η αξιωματική αντιπολίτευση αντιλαμβάνεται πλέον ότι τα περιθώρια επαναδιαπραγμάτευσης αφήνουν ασυγκίνητη την Κομισιόν και την

«Αν κάνετε εκλογές, τότε διαχειριστείτε τα του οίκου σας με δικά σας μέσα», ήταν η σαφής προειδοποίηση εκ Βρυξελλών

κ. Μέρκελ. Κι ας εξακολουθεί να χρησιμοποιεί το «χαρτί» αυτό για εσωτερική κατανάλωση.

«ΚΟΛΑΣΜΕΝΟ» ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Στο δρόμο χωρίς επιστροφή, η κυβέρνηση βρίσκεται πλέον αντιμέτωπη με νέα δραματικά δεδομένα. Ήδη το Μαξίμου καταστρώνει σχέδιο στήριξης τριών εξαιρετικά σημαντικών νομοσχεδίων -όλα προς συζήτηση μέσα στον Οκτώβριο: τη συζήτηση του ενιαίου μισθολογίου, το φορολογικό και βεβαίως τον Προϋπολογισμό για το 2012. Μπροστά σε αυτό το Γολγοθά, η ψήφιση του νόμου για το φόρο στα ακίνητα - από την οποία η κυβέρνηση πέρασε αλώβητη

τη περασμένη Τρίτη. Ήδη στο άλλο επίμαχο νομοσχέδιο για τα ταξί, δέκα κυβερνητικοί βουλευτές εξέφρασαν τη διαφωνία τους με το σχέδιο Ραγκούση, ζητώντας αλλαγές στην κατεύθυνση αυτών που προτείνει ο Θ. Λυμπερόπουλος. Η κυβέρνηση θέλει να διαψεύσει διαρροές που κάνουν λόγο για «σκόντο» στο νομοσχέδιο για τα ταξί, ώστε να περάσουν τα μείζονα μέτρα του Οκτωβρίου. «Πώς να κάνουμε πίσω όταν την πρόταση για την απελευθέρωση των ταξί την επικρότησε δημόσια ακόμα και η Α. Μέρκελ;» αναρωπιόταν υπουργός το απόγευμα της Πέμπτης, μετά το υπουργικό, όταν γινόταν γνωστή η επιστολή των δέκα.

Η εφεδρεία στην... εφεδρεία

► Η συζήτηση στο Υπουργικό μετατέθηκε την Κυριακή, με το ΔΝΤ να караδοκεί για το αν τελικά θα υλοποιηθεί το «πλάνο» των 30.000 εργαζομένων

Η ολική επαναφορά στο πακέτο αλλαγών και μεταρρυθμίσεων προκαλεί σοβαρές παρενέργειες τόσο από τις αντιδράσεις φορέων αλλά και συντεχνιών που κλιμακώνονται όσο και από κινήσεις προχειρότητας και πανικού που χαρακτηρίζουν κυβερνητικές πρωτοβουλίες για να προλάβουν το χρόνο. Το αλαλούμ με τις αποδείξεις και οι αλληπάλληλες ανατροπές ενός μέτρου, που προφανώς ανακοινώθηκε «στο πόδι», προκάλεσαν νέους τριγμούς σε κυβέρνηση, έντονη κοινωνική δυσφορία και έθεσαν εκ νέου τον υπουργό Οικονομικών στο στόχαστρο της Ν.Δ. και των άλλων κομμάτων της αντιπολίτευσης.

Αλλά οι ερασιτεχνισμοί -και οι έντονες εκ των έσω αντιδράσεις- χαρακτήρισαν τη διαδικασία υλοποίησης της εργασιακής εφεδρείας. Μέχρι την περασμένη Δευτέρα μόλις 90 από τους 151 οργανισμούς του Δημοσίου είχαν ανταποκριθεί στο «τελεσίγραφο» της κυβέρνησης για τις λίστες εργασιακής εφεδρείας, με πολλές από αυτές να ζητούν και... κάλυψη οργανικών θέσεων. Το βράδυ της περασμένης Τρίτης σε ευρεία σύσκεψη στη Βουλή διαπιστώθηκε η πλήρης απουσία μελέτης για τα κριτήρια εργασιακής εφεδρείας, ενώ, παράλληλα, κυβερνητικοί βουλευτές -ακόμα και υπουργοί...- πίεζαν για «εκπτώσεις» στην εφαρμογή του μέτρου. Παρ'

όλα αυτά το μεσημέρι της Τετάρτης ανακοινώθηκε ότι το θέμα θα συζητηθεί στο Υπουργικό. Το βράδυ, όμως, της ίδιας μέρας διαπιστώθηκε κατά τη συνάντηση του Ευάγγ. Βενιζέλου με το Δημ. Ρέππα ότι δεν υπήρχε δυνατότητα λήψης απόφασης. Κι έτσι η συζήτηση στο Υπουργικό μετατέθηκε την Κυριακή, με τον κ. Τόμσεν να караδοκεί για το αν τελικά θα υλοποιηθεί το «πλάνο» των 30.000 εργαζομένων στο Δημόσιο σε εφεδρεία μέχρι το τέλος της χρονιάς.

Το ιστορικό χαμηλό για τα ποσοστά του ΠΑΣΟΚ που καταγράφουν οι δημοσκοπήσεις προκαλεί έντονο προβληματικό ακόμα και σε υπουργούς

που μόλις πριν από μία εβδομάδα πρότειναν πρόωρες εκλογές και σχήματα συγκυβέρνησης. Παράλληλα, κυβερνητικά στελέχη αναγνωρίζουν ότι μόνο η προσπάθεια μεταρρυθμίσεων και η εφαρμογή των μέτρων ανασυγκρότησης μπορεί να δημιουργήσει προϋποθέσεις για μία ανακοπή της καθοδικής δημοσκοπικής πορείας της κυβερνητικής παράταξης. Αν, όμως, ο Οκτώβριος θα κρίνει την ικανότητα της κυβέρνησης να προχωρήσει εμπρός, θα είναι και ο μήνας-βαρόμετρο για τις αντιδράσεις της κοινωνίας. Η κοινωνία προς το παρόν δυσφορεί από τα μέτρα, σιγοβράζει, και η αδιευκρίνιστη ψήφος στα γκάλοπ ξεπερνά πλέον το 30%.

►► «Take it or leave it» ήταν το τηλεσίγραφο των εταίρων μας, τόσο προς τον πρωθυπουργό όσο και προς τον υπουργό Οικονομικών Ευάγγ. Βενιζέλο